

Systemleverandørmøte, 30. oktober 2018

Arrangør: Unit avdeling BIBSYS, Trondheim

Sted: Teknobyen Innovasjonssenter, Abels gate 5

Tidspunkt: 10-15

Møteleder: Jan Erik Garshol, Unit

Referent: Asbjørn Risan, Unit

Til stede: **Bibliotek-Systemer AS:** Tore Morkemo. **Bibliotekservice AS:** Thomas P. Johnsen. **Librotech:** Magnus Enger. **Unit avd. BIBSYS:** Jan Erik Garshol, Jone Thingbø (frem til lunsj), Erling Fossan, Asbjørn Risan og Rurik Greenall (sak 8.4). **Nasjonalbiblioteket (NB):** Hilde Høgås, Trine Adolfsen, Oddrun Ohren, Helen Sakrihei (deler av møtet via Skype). **Bibliotekenes IT-senter AS (Bibits):** Øystein Reiersen.

Saksgrunnlag til sakene er gjengitt etter referatet.

1. Godkjenning av referat fra forrige møte 17. april 2018

[Referat fra forrige møte 17. april 2018 er publisert på nettsidene til systemleverandørene.](#)

Det var Ingen kommentarer.

Vedtak: Referatet ble godkjent.

2. Statusrunde

Bibits:

- Forbereder overgang til MARC21.
- Pågående langsiktig overgang til webbasert grensesnitt for Micromarc.

NB:

- Biblioteksøk rulles ut til flere. Buskerud med fra 5. november. Rogaland og Agder er også med. Snart fullført (hele landet med innen årsskiftet). mest bibliotekarer som bruker tjenesten (ca 70/30 fordeling bibliotekarer/sluttbrukere).
- Implementerer ny pliktavleveringslov. Digital distribusjon av pliktavlevert materiale (til brukere med Feide, 4 samtidige tilganger). Folkebibliotek får tilgang på samme måte (2 samtidige lisenser, autentiseringsløsning under utarbeidelse) til bruk i bibliotekets lokaler.

- Verksregister: Ikke så langt som forventet. Tatt over utviklingen fra Unit. Ønsker å ha egen kompetanse. Har et datasett som er automatisk generert basert på Nasjonalbibliografien. Gruppe som bruker verktøyet Unit utviklet til å redigere og forbedre det genererte registeret (slå sammen, splitte, flytte bibliografiske poster etc.). Tar forfatter for forfatter.

Bibliotekservice:

- Arbeider med søkeapi'er.
- Støtter NCIP 1.0.

Libriotech:

- Primært drift og konverteringer
- Arbeider med svensk fjernlån
- Konvertering til MARC21
- NCIP

Bibliotek-systemer:

- Storbybibliotekene og BiblioFil på Web.
- Arbeider med Biblioteksøk.
- Flerspråklige bibliotek (DFB), bruker NCIP i stor grad.

Unit:

- Mest opptatt av "ikke fjernlån". Behov for å få på plass NCIP 1.1 (sak 3). Utreder mulighet for støtte for kopifjernlansbestillinger via Oria.
- Arbeider med utredning av nasjonalt vitenarkiv, som i dialog med Nasjonalbiblioteket vil inneholde løsning for å avlevere materiale som skal plikavleveres. Utredningen blir levert KD 1. desember 2018.

3. NNCIPP 1.1. – status implementering

Erling Fossan (Unit) innledet. Hensikten med NNCIPP 1.1. er å rette svakheter identifisert i v1.0, samt litt ny funksjonalitet, f.eks. støtte for kopibestillinger. En oppfordring til alle systemleverandører om å oppdatere/fylle ut [status for implementering av NNCIPP i statusdokumentet](#), med indikasjon når det kan være på plass.

Status:

- BIBITS: Ingen systematisk gjennomgang av v1.1. for å se hva som er støttet. Noe er støttet, men ikke alt. Forfallsdato skal være støttet.
- Bibliotekservice: Støtter 1.0, men ikke noe i 1.1. Vil jobbe med det når det er aktuelt.
- Libriotech: Skal få på plass 1.0 over nyttår, 1.1. etter det.
- BiblioFil: Se på 1.1 første halvår 2019. Støtter forfallsdato.

- Unit: Alma støtter v1.1. Kopibestilling i Oria forutsetter støtte for 1.1. hos de andre leverandørene.
- NB: Ønsker sterkt støtte for kopibestillinger.

4. Bortfall av felt 850 ved overgang til MARC21

Øystein Reiersen innledet. Mesteparten av diskusjonen ble tatt under punkt 5 i sakslisten.

Alma støtter ikke 850 / 859.

Vedtak: *Systemleverandørene tar sikte på overgang til SRU-holdings, men felt 859 beholdes i en overgangsperiode. Datafelt fra 850 flyttes til 859 og 850 fases ut (850 er feil i forhold til marc21).*

5. Hvordan støtte «Ikke fjernlån»

5.1. Gjenganger på BibliotekNorge

Erling Fossan (Unit) innledet. Materiale som ikke er til fjernlån blir ikke blokkert tidlig nok for fjernlån. Dette medfører tidsforbruk og forsinkelse i systemene med disse bestillingene. Alma er medvirkende til at dette ikke fungerer som det skal. Har vært tatt opp som en sak på BibliotekNorge og Unit har svart at problemstillingen skal ses på sammen med de andre systemleverandørene.

5.2. SRU Holdings (ISO 20775)

Alma tilbyr SRU holdings som gir utfyllende data om tilgjengelighet på eksemplarer. Støtte for å legge inn skille på tilgjengelig for fjernlån, tilgjengelig for kopi etc. Kan gi informasjon på forskjellige nivå. Unit anbefaler å bruke data fra SRU-holdings på gruppenivå som gir en aggregert fremstilling av antall eksemplar, hvor mange som er tilgjengelig etc. Unit ved Erling Fossan arbeider med en dokumentasjon på sammenheng mellom vanlig SRU og SRU holdings. Ikke kompatibel med NORZIG.

NCIP vil avvise bestillinger på materiale som ikke er til fjernlån, men det er best om brukeren blir stoppet tidligere i prosessen.

Unit vil gjøre det som skal til for å legge til rette data for bruk i SRU-holdings.

Bibliotek-systemer støtter at beholdning ikke hører hjemme i MARC-postene og støtter overgang til SRU Holdings, men at informasjon i 850 ikke fjernes før alle system er over på SRU-holdings.

NB: Biblioteksøk vil støtte SRU Holdings for å få tak i tilgjengelighetsinformasjon fra BIBSYS-konsortiet.

Bibits og Bibliotekservice: Må gjøre avsjekk med egne utviklere for å estimere på omfang for å gjøre endringer før de kan konkludere, og kommer tilbake til saken. Er positive til bruk av SRU holdings, emn kan ikke si noe om tidsperspektiv.

Vedtak: *Systemleverandørene tar sikte på overgang til SRU-holdings, men felt 859 beholdes i en overgangsperiode. Hver enkelt sjekker internt med tanke på estimering og tidspunkt for realisering.*

5.3.Forslag om ny term/kode for avvising: «Ny/aktuell, ikke fjernlån» / «Bare kopi»

Øystein Reiersen (Bibits) informerte om at de har fått forespørsel om et behov for en ny kode for avvising av fjernlån for å skille mellom fdokumenter som permanent er sperret for fjernlån og dokumenter som er midlertidig sperret.: Legge til en ny kode i NCIP over årsak til avvisning.

Unit meldte at det er behov for en kode for “Bare kopi” for å skille fjernlåsmuligheter på tidsskrift som bare tilbys som kopi av artikler.

Vedtak: *De nye kodene legges til i tabellen som lovlige verdier i NCIP, og systemleverandørene ber NorZIG om å få definert og tildelt koder for de to nye kodene/verdiene.*

6. Bibliografiske data fra Bokbasen / Biblioteksentralen

6.1.Generell status

NB orienterte. Leveransen fra Bokbasen er forlenget ut 2019. Ikke bestemt hva som skjer når kontrakten utløper.

6.2.Omslagsbilder fra Nasjonalbiblioteket / Bokbasen

NB har inngått avtale om leveranse av omslagsbilder på bibliografiske poster med Bokbasen fra 1. oktober. Tidligere leverte poster blir også oppdatert. NB har i tillegg også fått en batch

med omslagsbilder på dokumenter publisert før 1.1. 2017. Vil sikre at tilgangen til mottatte omslagsbilder også er ivarettatt etter at kontrakten med Bokbasen utløper.

Innspill fra Bibliotek-service i forkant av møtet om bruk av delfelt \$3 i MARC21, da de bruker dette til annen informasjon. NB har sjekket bruken av delfelt \$3 og mener bruken er riktig i forhold til MARC21. Biblioteksystemer aksepterer dette og endrer sin bruk av dette delfeltet. NB varsler Bokbasen om at etablert praksis videreføres.

Spørsmål fra Unit om lisensiering av omslagsbildene. Foreslår CC0-lisensen, fremfor CC-BY da denne gir mindre gjenbruksverdi, og at lisensen settes eksplisitt i de bibliografiske postene. NB tar dette med i sitt videre arbeid.

Vedtak: *Bruken av MARC-feltene beholdes slik de er spesifisert fra Nasjonalbiblioteket da dette er i riktig i henhold til beskrivelsen i NORMARC. NB undersøker i forhold til lisensiering.*

7. Standarder, protokoller og registre

7.1. Innføring av RDA

NB orienterte. NB har tatt i bruk RDA, men det er litt som gjenstår før det er fullt på plass. RDA forutsetter i praksis MARC21, da NORMARC ikke er egnet. Dette medfører at folkebibliotekene ikke kan ta i bruk RDA før overgangen til MARC21 er fullført.

7.2. MARC21

NB etterlyser status på overgang, da overgang er planlagt i mars 2019. Øystein Reiersen informerte om at høsten 2019 er første sannsynlige tidspunkt for konvertering – når ny versjon av RDA kommer. Øystein informerer om at dette vil ta noe tid, da der er mange kataloger som skal konverteres og der er mange nødvendige endringer i systemene som må utføres. Det vil være en fordel om vasking av autoritetsdata via nye biblio-poster med ID fra felles autoritetsregister. Tore Morkemo (Bibliotek-Systemer) bekrefter at dette er omtrent sammenfallende med deres tidsplan.

Tentativ plan er å konvertere metadata til MARC21 først, så vaske med bibliografiske data som har felles autoritetsid.

7.3. Bruk av felles autoritetsregister

Saken ble behandlet som en del av punkt 8.

8. Felles autoritetsregister

8.1.ID fra Biblioteksentralen importert

Asbjørn Risan (Unit) orienterte om at arbeidet med import av autoriteter fra Biblioteksentralen. Personautoriteter er importert og ID fra Biblioteksentralen er tilgjengelig i 024 på autoritetspostene. Biblioteksentralen vil begynne å sende ut ID fra Felles autoritetsregister på sine metadataleveranser. Import av registre for korporasjon, konferanse og standardtittel vil også bli gjennomført.

Diskusjon om beste måte å få oppdaterte lokale bibliografiske poster/lokale autoritetsregistre til å bruke Felles autoritetsregister. Målet er å bruke en felles ID på autoritetene, den ID'en som skal benyttes er primærID fra Felles autoritetsregister. Systemleverandørene er omforent om dette.

De lokale postene kan enten vaskes direkte i egen katalog, evt via å legge på ID på autoritetsposten. Hvis Biblioteksentralen/Bokbasen kan legge på ID på de bibliografiske postene kan systemleverandørene oppdatere på bakgrunn av dette.

NB stiller krav/retter henvendelse til Bokbasen/Biblioteksentralen om et oppdatert datasett der id fra Felles autoritetsregister er registrert på de autoriserte feltene.

NB tar et initiativ overfor Bokbasen om import av autoritetsregister fra Bokbasen og kobling til Felles autoritetsregister.

Ekstra: Unit informerte om at Cristin vil integrere mellom Cristin PersonID, FeideID og ORCID. Når forskeren logger på Cristin, blir det sjekket om vedkommende FeideID har ein ORCID i Autoritetsregisterer; om ikkje, så blir forskern spurt om han ønsker å ta i bruk en ORCID. Forskeren blir da sendt til ORCID.org for å autentisere seg på nytt der. ORCID vil da kvittere tilbake til Cristin med rett ORCID-id, denne blir lagret i Autoritetsregisteret. Forskeren vil så bli spurt om å velge ønsket navneform i Autoritetregisterert, slik blir ORCID, Crisitn PersonID, FeideID og AuthID koblet – av forskeren selv.

8.2.Hvordan ta i bruk Felles autoritetsregister i andre system

Asbjørn Risan (Unit) orienterte om tilgang og muligheter med API'er mot Felles autoritetsregister. Autoritetsregisteret er tilgjengelig via en suite med API'er i tillegg til OAI og SRU. Disse er dokumenter på denne siden: <https://authority.bibsys.no/authority/>

I tillegg til vanlige CRUD API'er er det blant annet API for å laste ned en dump av autoritetsregisteret og et API for å kunne legge til en ekstern identifikator.

Lesetilgang er fritt for alle, men oppdatering, opprettelse og sletting krever API-nøkkel. API-nøkkel utstedes av Unit. Tilgang til redigering er begrenset av katalogiseringsnivå på autoritetene og nivåer er registrert i nøkkelen. Redigering på høyest nivå krever særskilt tillatelse fra NB.

8.3.Felles autoritetsregister og nasjonalitet

Asbjørn Risan (Unit) orienterte. Unit har tatt vare på informasjon om nasjonalitet på autoritetspostene i forbindelse med import av autoritetsposter fra Biblioteksentralen. Unit vil konvertere data fra 386 til 043 basert på mapping fra NB. Ønsker på sikt å fjerne 386 fra autoritetspostene. Dette forutsetter at systemleverandørene legger til rette for bruk av 043 istedenfor nasjonalitet hvis disse opplysningene er brukt pr idag..

Nasjonalitet kan legges som et emneregister (se sak 8D).

Vurdering om etnisitet er nødvendig. Folkebibliotek må spørres.

8.4.Emneord

Rurik Greenall (Unit) orienterte. Unit utvikler en teknisk løsning for registrering og vedlikehold av ulike lokale/nasjonale emneordssystem, eks. Humord.

Systemet vil kunne håndtere flere mulige emneordslister-/system og registeret vil være fullt tilgjengelig via veldokumenterte API'er.

Vil være et system for å lagre strukturerte data, ikke kun mot biblioteksystem, men også andre sektorer.

Vil være åpen lesetilgang for alle.

9. Nasjonalt lånerregister

9.1.Status

Hilde Høgås (NB) orienterte. Det ble gjennomført en workshop i slutten av mai (2018) med representanter fra ulike bibliotek og biblioteksystemer. Laget brukerhistorier for neste generasjon låntakerregister. Videre utvikling av nasjonalt låntakerregister utsatt til 2019. Brukerhistoriene skal ferdigstilles før årsskiftet. Sendes ut til systemleverandørene.

Full støtte for GDPR må være avklart i forbindelse med revisjon av Nasjonalt lånerregister.

9.2.Sak 9B utgår

Sak 9B utgår.

9.3.Bruk av kjønn i nasjonalt lånerregister

Tore Morkemo (Bibliotek-Systemer) orienterte. Får henvendelser om at registrering av kjønn kan være problematisk. Kan settes blankt, men det fører til en feilmelding på server-side.

Diskusjon blant systemleverandørene om bruken av feltet og det ble konkludert at dette kun benyttes i forbindelse med statistikk. Stilt spørsmål om det er belegg for å lagre denne opplysningen. Systemleverandørene forutsetter at revisjon av Nasjonalt lånerregister støtter GDPR fullt ut (se sak 9A). Støtte for at blankt aksepteres som lovlig verdi.

Vedtak: NB sjekker internt og med SSB om det er et legitimt behov for å ha registrere kjønn. Det tillates uansett at dette feltet settes blankt.

10. Lange strekkoder skaper trøbbel for RFID-håndtering

Usikkerhet om hvor stort dette problemet er. Systemleverandørene informerer egne bibliotek om potensielle utfordringer knyttet til lange strekkoder. Saken tas opp på et senere tidspunkt hvis det er et økende problem.

11. Innføring av ISIL-nummer i Base Bibliotek

Helen Sakrihei (NB) orienterte om at de vil innføre reelt ISIL-nummer på norske og utenlandske bibliotek i Base Bibliotek. NB ønsker en diskusjon med systemleverandørene om eventuelle konsekvenser.

Enighet om at BaseBibliotek må inkludere ISIL-nummer som et nytt felt, men bevare Biblioteknummeret.

Unit: Ideellt sett er minimumsinformasjon på utenlandske bibliotek. ISIL-nummer, biblioteknummer, navn, og persistens lenke til metadatapost hos eksternt utsteder, men ikke sikkert at dette er praktisk gjennomførbart. Stilte også spørsmål om ISNI-ID kan benyttes, men det er uvisst.

BIBITS: Ønsker ikke å spørre om demand i fjernlånsbestillingen. BaseBibliotek bør synke mot eksterne leverandører.

Anbefaling: Systemleverandørene forholder seg til BaseBibliotek og NB har ansvar for vedlikehold av de utenlandske bibliotek. ISIL-registreres som nytt felt. Biblioteknummeret bevares som primærID.

12. Kjernemetadata

Hilde Høgås (NB) orienterte om behovet for å få et sett med minimumsdata fra bibliotekene til biblioteksøk og at disse dataene ideelt sett ikke er endret for å lette deduplisering.

Unit kommenterte at ideelt sett bør deduplisering baseres på ID på bibliografisk post og NB svarte at målsetning på sikt er et "autoritetsregister" på bibliografiske poster.

Videre diskusjon knyttet til bruk av ID'er på postene som ideell utveksling og enighet om at dette er det emst gunstige på sikt. Diskusjon om hva som skal gjøres i påvente av en slik løsning. Informasjon til bibliotekene om å ikke endre på metadata har fungert delvis og kan fortsette.

Vedtak: NB arbeider videre med problemstillingen.

13. Eventuelt

13.1. Kommunesammenslåing og Nasjonalt lånerregister

En diskusjon knyttet til endring av lånere ved kommunesammenslåing i Nasjonalt lånerregister. Dette skal være mulig gjennom de tilgjengelige API'ene og er et ansvar mellom de involverte bibliotek og tilhørende systemleverandør(er).

13.2. Testing av NCIP mot Axiell

Spørsmål om NCIP er testet med Axiell. Det er testet med BIBITS (en vei fra Axiell til Micromarc), BiblioFil og mot Alma. Axiell støtter ikke innkommende fjernlånsbestillinger. Dette skal gå via Biblioteksøk

14. Neste møte

Vedtak: Neste møte finner sted hos Bibliotek-Systemer, Larvik 10/4 2019.

Saker

1. Godkjenning av [referat fra forrige møte](#) 17. april 2018
2. Statusrunde
3. [NNCIPP 1.1 - status implementering](#) (Unit ++)
4. [Bortfall av felt 850 ved overgang til MARC21](#) (Bibits)
5. [Hvordan støtte "Ikke fjernlån"](#)
 - a. Gjenganger på Biblioteknorge (Unit)
 - b. SRU Holdings (ISO 20775)? (Unit)
 - c. [Forslag om ny term/kode for avvisning: "Ny/aktuell, ikke fjernlån"](#) (Bibits)
 - d. Forslag om ny term/kode for avvisning: "Bare kopi" (Unit)
6. [Bibliografiske data fra Bokbasen / Biblioteksentralen](#) (NB)
 - a. Generell status (NB)
 - b. Omslagsbilder fra Nasjonalbiblioteket / Bokbasen (NB)
7. [Standarder, protokoller og registre](#) (NB)
 - a. Innføring av RDA (NB)
 - b. MARC 21 (NB)
 - c. Bruk av Felles autoritetsregister (NB)
8. [Felles autoritetsregister - informasjonssak](#)
 - a. ID fra Biblioteksentralen importert (Unit)
 - b. Hvordan ta i bruk i andre system? (Unit)
 - c. Felles autoritetsregister og nasjonalitet (Unit)
 - d. Emneord (Unit)
9. [Nasjonalt lånerregister](#)
 - a. Status (NB)
 - b. Nasjonalt lånekort (Bibliotek-Systemer?)
 - c. Bruk av kjønn i nasjonalt lånerregister? Vi får stadig henvendelser fra bibliotek om at lånere ikke ønsker å registreres med kjønn. I dag kan man ikke ha nasjonalt lånekort uten at kjønn er registrert. (Bibliotek-Systemer)
10. [Lange strekkoder skaper trøbbel for RFID-håndteringen](#) (Bibliotek-Systemer)
11. [Innføring av ISIL-nummer i Base bibliotek](#) (NB)
12. [Kjernemetadata](#) (NB)
13. Eventuelt
14. Bestemme tidspunkt for neste møte

4. Bortfall av felt 850 ved overgang til MARC21

MARC-felt 850 ble for mange år siden definert av Biblioteksystemleverandørene for å transportere fjernlånsrelevant informasjon om eksemplarer ([Norzig Holdings](#)). MARC21 tillater ikke at felt 850 benyttes på denne måten. Biblioteksystemleverandørene bør vurdere om det fortsatt er behov for disse opplysningene, og evt. hvordan de skal kodes/transporteres etter overgang til MARC21. Man kan vel tenke seg å legge opplysningene i et lokalt MARC-felt (859?) eller basere seg på eksemplaroppslag med APIer.

Innspill fra Unit v/Erling: Kan SRU Holdings være alternativ her? Se Sak 5.

Forslag til vedtak:

5. Hvordan støtte «Ikke fjernlån»

5 a. Gjenganger på Biblioteknorge (Unit)

Problemet med «Ikke fjernlån» har blitt en gjenganger på e-postlisten Biblioteknorge fordi systemene ikke blokkerer tidlig nok for bestilling av fjernlån på materiale som er «Ikke fjernlån».

Problemet oppstår når bestillende system ikke tar hensyn til stenging av bibliotek registrert i Base Bibliotek, eller bestillende system ikke har info om policy på eksemplarer.

Det siste relaterer seg særlig til bestillinger mot fag- og forskningsbibliotek som bruker Alma, ved at bestillende system ikke har nok info til å blokkere. Det gjelder både Oria fjernlån, Biblioteksøk, men også de andre biblioteksystemene.

Hovedmålet må være at et system som tilbyr bestilling har nok data til å kunne blokkere for bestilling mot bibliotek som ikke er åpne for fjernlån, eller ikke har ledig eksemplar for fjernlån.

Hvis bestilling likevel skjer, er det en fordel om systemet som mottar bestilling avviser så raskt som mulig, helst automatisk. Dette vil være nyttig når bestilling skjer direkte fra et annet biblioteksystem. Hvis bestilling derimot skjer fra Oria fjernlån eller Biblioteksøk, er gevinsten mindre, da informasjon om avvisning ikke kommer tilbake dit. Kvitteringen fra partner kommer ikke tilbake til bestillingsskjermen, men til det lokale systemet.

Unit BIBSYS har orientert via e-postlisten Biblioteknorge 18. september 2018 om problemene med Alma, problemer som altså forplanter seg til andre system. Vi orienterte også om at vi vil forsøke å løse dette problemet i samarbeid med systemleverandørene.

De to neste punktene tar opp dette konkret.

5 b. SRU Holdings (ISO 20775)? (Unit)

Alma har kommet med støtte for beholdningsinformasjon via SRU Holdings. Informasjonen er ikke basert på MARC, men på skjema ISO 20775 (<https://www.iso.org/standard/39735.html>).

Implementasjon av SRU Holdings i Alma:

<https://developers.exlibrisgroup.com/alma/integrations/SRU/ISO20775>

Når det gjelder policy støtter SRU Holdings informasjon både på *gruppenivå* og *enkelteksemplar* på post (tittel).

Eksempel på post hentet fra Alma NB:

http://bibsys.alma.exlibrisgroup.com/view/sru/47BIBSYS_NB?version=1.2&operation=searchRetrieve&recordSchema=isohold&query=alma.mms_id=998120648364702202

Gruppenivå er representert på flere måter. Mest nyttig er <copiesSummary>-elementet.

Enkelteksemplar er representert med <policy>-elementet.

Det er mulig å støtte begge alternativene, men kanskje bør vi primært velge en av disse. Alternativene beskrives nedenfor.

Policy på gruppenivå

SRU Holdings har et repeterende element <copiesSummary> med informasjon om hvor mange eksemplarer på en post (tittel) som kan fjernlånes hhv som lån, fysisk kopi, digital kopi, og online. Denne informasjonen kan brukes for å presentere og blokkere for fjernlån på en nyansert måte.

Underelementet <availableFor> kan ha disse kodene:

- 1 (loan)
- 2 (physical copy)
- 3 (digital copy)
- 4 (online access)

Parsing av SRU Holdings-data vil altså innebære å finne gruppenivå via <copiesSummary> og anvende det.

Policy på gruppenivå vil være forståelig internasjonalt.

Policy på enkelteksemplarer

SRU Holdings har et felt <policy> på enkelteksemplar hvor policy-kodene fra NorZIG 850 \$f kan brukes.

BIBSYS Alma har lagt opp til å støtte NorZIG, men uten nødvendigvis å ha policy-kode konsekvent utfyllt på enkelteksemplar. Da BIBSYS migrerte til Alma, var opplegget primært å styre policy via lokasjon, og med unntakene registrert på eksemplarnivå. Pr i dag er altså policy-feltet på eksemplar utfyllt bare unntaksvis.

Policy på enkelteksemplar vil være forståelig bare i norsk kontekst.

Anbefaling fra Unit: *Ta i bruk SRU Holdings, fortrinnsvis med gruppenivå via <copiesSummary>, subsidiært med enkeltteksemplar via <policy>.*

5 c og d. Forslag om ny term/kode for avvisning

Det reises på møtet forslag om nye NorZIG koder for policy (NorZIG 850 \$f).

Forslaget reises selv om 850 er til diskusjon, ved at transportformatet i Norge vil bli endret fra NORMARC til MARC21.

Alma støtter ikke 850 lenger, men 852 + AVA på sitt vis via [vanlig SRU](#), og støtter som nevnt bruken av disse kodene internt, og unntaksvis via feltet <policy> i SRU Holdings.)

Forslag til nye koder:

- «Nytt eksemplar, ikke fjernlån» / “New item, no ILL”

En av Bibits sine kunder skriver:

Jeg savner sterkt en term som f.eks "Ny/aktuell, ikke fjernlån" nå vi avviser reserveringer i utlånsmodulen. Nå velger jeg "Annet", men det er lite informativt for låner.

Bibits tok opp med henne muligheten for å benytte koden for «Ikke til utlån»:

Meldingen "Ikke til utlån" opplever jeg at kjennetegner materiale som er unntatt utlån på permanent basis. F. eks. oppslagsverk, spesielt sjeldne bøker, lokalhistorie o.l.

Jeg ønsker en frase som forteller at materialet ikke er åpnet for fjernlån pr. dato, og grunnen til dette.

- «Bare kopi» / «Copy only» (Unit: For å nyansere fjernlånsmuligheten på tidsskrifthefter, som bare tilbys som kopi av artikler)

Ifølge <http://norzig.no/profiles/holdings2.html> er kode '14' den siste koden som ble definert, i 2014.

Anbefaling: *Be NorZIG om å få definert og tildelt koder for de to nye policyene.*

6. Bibliografiske data fra Bokbasen / Biblioteksentralen (NB)

6b: Omslagsbilder fra Nasjonalbiblioteket / Bokbasen (NB)

Fra 1. oktober vil metadataleveransen fra Nasjonalbiblioteket inkludere omslagsbilder.

De bibliografiske postene i metadataleveransen, levert av Bokbasen, vil inneholde en lenke til omslagsbilde, både i en høy- og en lavkvalitetsfil. Lenken til omslagsbildene vil ligge i marc-felt 856 både i MARC 21 og i NORMARC. I MARC 21 kan det for eksempel se slik ut:

```
<datafield tag=»856" ind1=»4" ind2=»1">
```

```
<subfield code=»a»>media.boknett.no</subfield>
```

```
<subfield code=»3">Miniatyrbilde</subfield>
```

```
<subfield
```

```
code=»u»>https://media.boknett.dev.webbe.no/objects/92/12/150031292/productimage\_OS\_d37a17afed0ab9b34dff6331a975002eea117f99.jpg</subfield>
```

```
<subfield code=»n»>Bokbasen, Oslo</subfield>
```

```
<subfield code=»q»>image/jpeg</subfield>
```

```
</datafield>
```

I NORMARC er de samme feltene brukt med unntak av at delfelt n mangler.

Metadataposter fra starten av leveransen 1. januar 2017 blir også oppgradert med den samme lenken.

Omslagsbildene kan fritt brukes av bibliotekene på samme måte som resten av den bibliografiske posten.

Biblioteksystemleverandørene vil kunne svare på spørsmål om hvordan bildene kan brukes i biblioteksystemene.

Bibliotek-Systemer har meldt inn følgende problem:

For oss er det litt problematisk at dere legger opp til bruk av delfelt 3 for informasjon. Vi bruker delfelt 3 gjennomgående i Bibliofil til autoritetsnummer.

Vi ser at \$3 for tag 856 er definert til "data som spesifiserer hva URL refererer til", mens z er definert som "note".

Fra <https://bibliotekutvikling.no/content/uploads/2016/10/Utskriftsversjon-Normarc-1.pdf> :
\$z Note.(R)

Delfeltet brukes til forklarende noter beregnet for visning på skjerm.

\$3 Dokumentspesifikasjon

Delfeltet brukes for informasjon om hvilken del av et elektronisk dokument feltet gjelder for.

For oss ville det vært betydelig enklere om dere hadde valgt å bruke \$z i stedet for \$3 i tag 856.

Anbefaling: Bruken av marc-feltene beholdes slik de er spesifisert fra Nasjonalbiblioteket beholdes fordi dette er i riktig i henhold til beskrivelsen i NORMARC.

7. Standarder, protokoller og registre (NB)

7a: Innføring av RDA (NB)

Katalogiseringsreglene i Norge skal erstattes med RDA (Resource Description and Access) som er etterfølgeren av AACR2.

Siden 2014 har Nasjonalbiblioteket arbeidet med overgangen til å bruke RDA som regelverk for katalogisering. Nasjonalbibliotekets opprinnelige plan fra januar 2018 var å vente med å ta i bruk RDA til omstruktureringen i 3R-prosjektet var unnagjort. Vi ser nå at dette drar ut i tid uten en sikker sluttdato. Vi tar derfor i bruk RDA i eksisterende versjon, og holder oss dermed til den opprinnelige tidsplanen for implementering.

Nasjonalbiblioteket har laget nasjonale anbefalinger for bruk av RDA <https://bibliotekutvikling.no/ressurser/kunnskapsorganisering/verktøykasse-for-kunnskapsorganisering/rda-katalogisering/>

Som nasjonalt utvekslingsformat for bibliografiske data er MARC 21 utbygd for å håndtere RDA-metadata.

Implementering av RDA vil skje i flere steg. Nasjonalbiblioteket baserer det meste av sin katalogisering på RDA fra oktober 2018. Fra januar 2019 vil all katalogisering i Nasjonalbiblioteket gjøres med RDA i Alma. BIBSYS-konsortiet legger planer for implementering fram mot årsskiftet 2018.

Et avgjørende steg vil være at Nasjonalbiblioteket, Bokbasen og Biblioteksentralen begynner å distribuere metadataposter i henhold til RDA. Nasjonalbiblioteket ønsker at dette skal skje i løpet av første kvartal 2019. Dette avhenger av at MARC 21 overtar som utvekslingsformat for bibliografiske data. Dette diskuteres under sak 7b.

I denne saken ønsker Nasjonalbiblioteket å orientere om status for innføringen av RDA.

7b: MARC 21 (NB)

Overgangen til RDA forutsetter at MARC 21 overtar som utvekslingsformat for bibliografiske data. Siden NORMARC ikke støtter RDA, er det ikke aktuelt for NB å fortsette leveransen av NORMARC-poster etter overgangen til RDA.

For at bibliotekene også etter overgangen til RDA skal kunne utveksle data med andre og motta gratisposter fra NB, er det en betingelse at egne metadata er konvertert til MARC 21. NB har utviklet en konverterer fra NORMARC til MARC 21 til hjelp i denne prosessen. Versjon 0.8. av denne har vært tilgjengelig siden mars 2018, men så langt er det mottatt bare én

tilbakemelding på konvertereren. Denne har imidlertid resultert i noen feilrettinger, og ny versjon er legges ut i disse dager.

I denne saken ønsker NB å høre om status for overgangen til MARC21, samt sannsynligheten for å bli ferdig i tide. Spørsmål og problemstillinger i sakens anledning registreres og diskuteres.

7c: Bruk av Felles autoritetsregister (NB)

Felles autoritetsregister inneholder autoritetsdata. En tilkobling til autoritetsdata fra et felles autoritetsregister gir et større antall søkeinn ganger. utfordringer rundt oppdatering av endrede henvisningsformer og utfyllende metadata knyttet til autoritetene minimeres ved å håndtere autoritetsposter adskilt fra de bibliografiske postene.

Metadata knyttet til autoriteter er tilgjengelig via Autoritetsregisteret for personer og korporasjoner. Dataene er i henhold til MARC 21 Authority. Den bibliografiske posten inneholder bare en begrenset del av dataelementene fra autoritetsposten, blant annet vil nasjonalitet og henvisninger mangle.

For et felles autoritetsregister er det behov for beskrivelse i henhold til en internasjonal standard. Valget av format for autoritetsdata ble utredet og behandlet av Den norske katalogkomité som sak [22/09](#).

Komplette autoritetsposter kan hentes fra autoritetsregisteret og brukes av de enkelte biblioteksystemene.

I denne saken ønsker Nasjonalbiblioteket å høre om status for oppkobling/bruk av Felles autoritetsregister, og diskutere hvilken betydning dette får for metadataleveransen til bibliotekene.

8 Felles autoritetsregister

8A – ID fra Biblioteksentralen importert

Unit har importert ca 130.000 autoriteter fra Biblioteksentralen til Felles autoritetsregister. Autoritetene er enten koblet på eksisterende autoriteter eller importert som nye.

Autoritets-ID fra Biblioteksentralen har blitt registrert i felt 024, eks:

```
<datafield ind1="7" ind2=" " tag="024">  
  <subfield code="a">58139</subfield>  
  <subfield code="2">bibsent</subfield>  
</datafield>
```

Pr nå kun personautoriteter, men registre for korporasjon, konferanse og standardtittel vil også bli importert fra Biblioteksentralen.

Biblioteksentralen:

«Vi skal begynne å sende ut NB's ID'er i marcpostene våre, i 100\$0. Dette er et krav NB har stilt til nasjonal leverandør av marcposter til folkebibliotek.»

Hvordan oppdatere lokale autoritetsregistre til å peke på samme autoritet i Felles autoritetsregister?

Mulig kobling:

- 1) Hvis ID fra autoriteten er registrert på de bibliografiske postene/lokale autoritetsposter i bibliotekatalogene/-systemene kan en kobling opprettes via bruk av Biblioteksentralenes ID i 024
- 2) Hvis ID ikke er registrert lokalt, kan man gå via de bibliografiske postene forutsatt at Biblioteksentralen kan gi en mapping mellom de bibliografiske postene og ID på autoritetene som er brukt på de angjeldende postene.

8B – Hvordan ta i bruk Felles autoritetsregister / tilgang til registeret

Autoritetsregisteret er tilgjengelig via en suite med API'er i tillegg til OAI og SRU. Disse er dokumenter på denne siden:

<https://authority.bibsys.no/authority/>

I tillegg til vanlige CRUD API'er er det blant annet API for å laste ned en dump av autoritetsregisteret og et API for å kunne legge til en ekstern identifikator.

Lesetilgang er fritt for alle, men oppdatering, opprettelse og sletting krever API-nøkkel. API-nøkkel utstedes av Unit. Tilgang til redigering er begrenset av katalogiseringsnivå på

autoritetene og nivåer er registrert i nøkkelen. Redigering på høyest nivå krever særskilt tillatelse fra NB.

8C - Felles autoritetsregister og nasjonalitet

Informasjon om nasjonalitet fra autoritetsposter fra Biblioteksentralen er midlertidig importert på postene i Felles autoritetsregister i felt 386. Nasjonalitet er en utfordrende øvelse og denne listen er ikke kontrollert/standardisert.

Nasjonalbiblioteket og BIBSYS-konsortiet bruker felt 043 i Marc21 – authority (Geographic Area Code). Basert på en mapping NB vil utarbeide vil Unit legge til 043 på autoritetspostene med utgangspunkt i verdien i 386.

Hva vi så eventuelt gjør med 386 er en åpen sak. I og med at Biblioteksentralens ID ligger på autoritetspostene bør det være mulig for Systemleverandørene å oppdatere lokale poster i de lokale katalogene.

Mulig det må gjøres via en kobling fra Biblioteksentralen på hvilke bibliografiske poster som er knyttet til en bestemt autoritet i biblioteksentralen. Uklart om ID på autoritet fra Biblioteksentralen er sendt/bevart på de bibliografiske postene i Bibliofil/Micromarc. Forhåpentligvis er en ID på bibliografiske poster fra Biblioteksentralen bevart på de bibliografiske postene som er importert i de lokale katalogene.

Stegene blir da:

043 fra BARE og ID fra Biblioteksentralen knyttet til en autid --> ID fra Biblioteksentralen brukes til å slå opp bibliografiske poster i lokale kataloger og oppdatere 043, eventuelt et ekstra steg --> ID fra biblioteksentralen gir liste over ID på bibliografiske poster fra Biblioteksentralen og bruke disse ID'ene til å slå opp i lokale kataloger for å oppdatere de samme postene.

8D – Autoritetsregister for emneord

Unit utvikler en teknisk løsning for registrering og vedlikehold av ulike lokale/nasjonale emneordssystem, eks. Humord.

Vil kunne håndtere flere mulige emneordslister-/system og registeret vil være fullt tilgjengelig via API'er.

Unit orienterer om teknisk løsning.

9: Nasjonalt lånerregister : Status (NB)

Nasjonalbiblioteket orienterer i møtet.

9C: Bruk av kjønn i nasjonalt lånerregister (Bibliotek-Systemer As)

I Nasjonalt lånerregister er det i dag en kontroll på om feltet kjønn (for kjønn) er utfyllt med verdiene M eller F. Ingen andre verdier blir godtatt og forsøk på å slette innholdet i feltet vil også gi feilmelding.

I Biblioofil ønsker vi å fjerne kravet om registrering av kjønn for personer. Dette blir imidlertid problematisk når Nasjonalt lånerregister krever kjønn for å tildele nasjonalt lånekort.

Vi har et par forslag til løsning (andre har kanskje andre forslag som vi gjerne diskuterer)

A - Vi tar bort kontrollen på feltet i nasjonalt lånerregister.

B - Vi legger til verdien P som en gyldig verdi, P for person.

Bortfall av feltet for kjønn vil muligens skape litt problemer i statistikkrapporter som bruker kjønn, men det er nok i tiden at dette ikke er informasjon som vi skal kreve av låneren.

10: Lange strekkoder skaper trøbbel for RFID-håndteringen (Bibliotek-Systemer)

I arbeidet med norsk profil for RFID (http://biblev.no/RFID/rfid_norsk_profil.html) ble det slått fast at man kun trengte å forholde seg til "mandatory starting block" for RFID-brikker fra andre bibliotek. Det ble også slått fast at man i Norge kunne greie seg med brikker på 32 byte.

Bakgrunnen for dette, var at løpenummerdelen av identifikasjonen, "Primary item ID", som er på 16 tegn, var ansett som å være lang nok til å inneholde dagens strekkoder. Ingen systemleverandører hadde strekkoder som hadde lengde på over 16 tegn.

Ved koding av RFID-brikker, er det vanlig å legge strekkoden inn i "Primary item ID".

Vi har nå erfart at enkelte bibliotek har begynt å operere med strekkoder med lengde større enn 16. Dette er strekkoder på formen "NO-<siffer>". Bruk av strekkoder med lengde over 16 tegn bryter så med norsk profil til RFID-standarden.

Dette er uheldig av flere grunner.

Svært mange bibliotek har ikke implementert løsninger som støtter lesing av, eller skriving til slike brikker. Det er spesielt i forbindelse med fjernlån/innlån og "innlevering over alt", at dette skaper problemer, fordi man da ikke kan lese RFID-brikken hverken i skranken eller på selvbetjeningsenheter.

Lange strekkoder krever mer lagringsplass enn det "mandatory starting block" kan tilby. Avlesing av slike RFID-brikker vil da ta lenger tid. For tidsfølsomme aktiviteter, som hyllerydder og materialkontroll i portaler, vil man da kunne oppleve flere tilfeller av manglende lesing.

Det å benytte andre tegn enn kun numeriske i strekkoder, spesielt her "-", kan også skape problemer. Vi har sett at strekkodeskannere som er feil programmert har lest "-" som "+". Hvis slike skannere er brukt i programmering av RFID-brikker, introduserer man feil i RFID-brikkene. Da må man gjøre konverteringsjobben på nytt. Vi kjenner til konkrete bibliotek som har fått dette problemet.

Lange strekkoder er allerede et problem, og vi mener det er ønskelig å redusere dette problemet så mye som mulig. Et tiltak vil være at biblioteksystemleverandørene går ut til sine bibliotek og informerer om ulempene ved å benytte lange strekkoder. Bibliotekene bør oppfordres til å velge strekkoder på maksimalt 16 tegn. Man bør fortinnnsvis velge siffer, og bør uansett unngå tegn som skaper problemer for skannere.

11. Innføring av ISIL-nr i Base bibliotek

ISIL er et unikt standardnummer for bibliotek, arkiv og museum. ISIL-numre er bygd opp etter ISO 15511. NB er norsk ISIL-agent.

En ISIL består av tre deler:

- Prefiks
 - o en alfa-2 landkode. Se ISO 3166-1.
 - o eller annen registrert streng, på en, tre eller fire tegn (Eks. OCLC)
- Bindestrek
- Identifikasjonsnummer
 - o Maksimum 16 tegn
 - o Bestå av sifrene 0 til 9, og/eller bokstaver fra det 26-tegns romanske alfabet
 - o Det skal *ikke* inneholde diakriter, skråstrek, bindestrek eller kolon

NB har innført ISIL på biblioteknumrene i Base bibliotek. Dette er gjort ved at numrene har fått prefikset «NO-«.

Etter hvert vil utenlandske bibliotek i Base bibliotek blir registrert med sine egentlige ISIL-nummer. Disse vil i varierende grad være lik de norske i oppbygging og form. F.eks. kan et dansk ISIL-nummer være slik: DK-716500, mens et ISIL-nummer fra Storbritannia kan være slik: GB-StBaERC.

En oversikt over ISIL-nummer fra de enkelte land (som støtter ISL) finnes her:

<https://english.slks.dk/libraries/library-standards/isil/>.

NB må, i samarbeid med systemleverandørene, lage en plan for hvordan og når ISIL-støtte kan komme på plass i de ulike systemene. Det må bl.a. avklares hvordan biblioteknummer kan endres (fra dagens norske til det originale), og hvilke data som minimum må registreres i Base bibliotek på utenlandske bibliotek.

12. Kjernemetadata (NB)

Nasjonalbiblioteket ønsker å definere et kjernemetadatasett som bibliotekene ikke skal endre eller overskrive i sine kataloger. Det defineres også et minimumssett av dataelementer for eksport til Biblioteksøk. Kjernemetadata skal sikre korrekt søking og visning i bibliotekenes egne biblioteksystem og i Biblioteksøk. Flere av dataelementene er også avgjørende for riktig deduplisering i Biblioteksøk.

Katalogisering skal gjøres i henhold til *Katalogiseringsregler*, og i henhold til *RDA: Resource Description and Access* når det nye regelverket tar over. Vokabular som defineres av

Nasjonalbiblioteket skal brukes i metadatapostene. Klassifikasjon gjøres i henhold til Norsk WebDewey.

Dataelementene er spesifisert i MARC 21. Nasjonalbiblioteket forventer at bibliotekene kan utveksle, dvs. importere og eksportere, data i MARC 21 med bruk av alle spesifiserte vokabular i MARC 21. Valg av internt metadataformat er opp til biblioteket selv.

Dette kan gjøres på flere måter, f.eks disse:

1: Enten å definere en liste med dataelement som **skal** finnes i postene, og som **ikke skal** endres. Andre dataelement kan endres. Minimumssettet til Biblioteksøk spesifiseres spesielt.

2: Eller ved å si at MARC-postene som leveres fra Nasjonalbiblioteket, Biblioteksentralen og Bokbasen ikke skal røres i det hele tatt, **unntatt** en liste med spesifiserte dataelement. Naturlige felt å unnta vil være: hyllesignatur, verbale emnebeskrivelser, biinnførsler og notefelt. Minimumssettet til Biblioteksøk spesifiseres spesielt.

Nasjonalbiblioteket ønsker i denne saken å høre systemleverandørenes syn på saken før en endelig bestemmelse tas.

Behovet for kjernemetadata definert på denne måten, kan forsvinne hvis vi innfører et autoritetsregister for metadataposter med en tilhørende ID. Det vil kreve et system for å få distribuert ID til alle metadataposter. NB vil utrede dette.